

Ansøgning om konkrete forsøg i Frikommuneforsøg II

Frikommunenetværk	En mere fleksibel og effektiv beskæftigelsesindsats, herunder også nytænkning af integrationsområdet.		
Titel på forsøg	Mikrolån		
Deltagerkommuner	Aalborg		
Faglig kontaktperson	Bente Kloster, socialfaglig konsulent		
	Telefon	99312724	E-mail
Netværkskoordinator	Nette Ben-Yedidia		
	Telefon	99312725	E-mail
Dato for ansøgning	1. dec. 2016		

1. Beskrivelse af forsøget

Indledning

Aalborg kommune står bag nærværende ansøgning omhandlende forsøg med *Mikrolån*, herunder støtte i form af tilskud eller rentefrit lån til etablering af selvstændig virksomhed samt tilskud til forsørgelse.

Kommunen ønsker med ansøgningen at udvide målgruppen af ledige, som omfattes af muligheden for et mikrolån efter Lov om aktiv socialpolitik § 65-67. Konkret ønsker kommunen at opnå mulighed for at tilbyde en indsats inkluderende mikrolån til relevante ledige i målgrupperne i Lov om aktiv beskæftigelsesindsats §2 stk. 1 nr. 2,3,7,10,11,12 og 13.

Dette ønske begrundes med to formål.

For det første muliggør udvidelsen, at kommunen kan tilbyde en mere individuelt tilpasset indsats til en række ledige borgere, for hvem støtte til at etablere en selvstændig virksomhed er et bedre alternativ end de indsatser, de på nuværende tidspunkt er berettiget til efter LAB-lovens kap. 10-12.

For det andet har beregninger, foretaget af Center for Alternativ Samfundsanalyse (CASA), vist, at brugen af tilbud om mikrolån til revalidender efter lovens nuværende betingelser, giver økonomiske gevinster for kommuner. Beregningerne er foretaget på baggrund af et projekt i Aarhus kommune og viser, at investeringen i at tilbyde mikrolån tjenes hjem, såfremt blot 6 pct. af deltagerne, der understøttes i at blive selvstændige, bliver selvforsørgende i en 5-årig periode. På et hold af 20 ledige borgere udgør 6 pct. fx blot 1,2 person. Når beregninger med udgangspunkt i lovens nuværende betingelser, har vist så positive resultater, kan udvidelse af målgruppen for tilbud om indsatsen kun antages at øge disse.

Kommunen vurderer konkret, at disse formål opnås, såfremt tildeling af indsatsen om mikrolån foretages på baggrund af relevante kriterier og fritagelsen er forbundet med etablering af et understøttende forløb til de ledige.

I Jobcenter Aalborg er der allerede i dag et projekt for borgere med ønske om at blive selvstændige. Projektet blev oprettet til revalidenderne, og der tilbydes et vejlednings- og opkvalificeringsforløb hvor alle modulerne i forløbet er bygget op omkring elementerne fra en forretningsplan. Det betyder at deltagerne, når de har gennemført kurset, har en færdigudarbejdet forretningsplan samt et etablerings- og driftsbudget og har fået indsigt i skatteregler, markedsføring mv til at understøtte driften af en selvstændig virksomhed. I projektet ydes der en meget håndholdt indsats. Ved afslutningen vurderes det, om borgers ide er så rentabel, at der bevilges mikrolån og evt. tilskud til forsørgelse i en kortvarig periode efter revalideringsbestemmelserne.

Projektet er nu udvidet til også at rumme borgere på arbejdsløshedsdagpenge, kontanthjælp, uddannelseshjælp og integrationsydelse uden de dog har ret til efterfølgende mikrolån og evt. tilskud til forsørgelse. Med ansøgningen ønskes muligheden for at bevilge mikrolån og evt. tilskud til forsørgelse udvidet til at gælde for flere målgrupper.

Ansøgningens disposition

Ansøgningen er opbygget på følgende vis:

- Først uddybes baggrunden for ansøgningen. Her skitseres de overordnede linjer for, hvad kommunen søger fritagelse fra, hvorfor kommunen søger om fritagelse og hvordan kommunen vil organisere brugen af fritagelsen
- I afsnit 2 *Mål og forventede resultater* sættes fokus på de forventede effekter, kommunen har til forsøget. Deri foretages en kobling mellem indsats, kortsigtede mål og langsigtede effekter.
- I afsnit 3 om *Konkrete behov for forsøgshjemler, undtagelse fra gældende lovgivning mv.* sættes fokus på målgruppens behov for forsøgshjemler og undtagelser fra gældende lovgivning.
- I afsnit 4 *Hvordan realiseres de forventede resultater* sættes fokus på organisering og implementering af forsøget.
- I afsnit 5 om *Evaluering* opstilles et overordnet evalueringsdesign for forsøget. Her sættes fokus på, hvordan kommunen sikrer, at forsøget løbende dokumenteres og beskrives, herunder også forsøgets effekter.

Baggrund for ansøgningen

Hvad søges fritagelse fra og hvorfor?

Som lovgivningen er udformet i dag er retten til hjælp til etablering af selvstændig virksomhed, jf. LAS § 65-67, forbeholdt revalidender, som kan imødekomme kriterierne i den første kolonne i tabel 1 nedenfor. Med disse kriterier kommer kun en meget lille gruppe af ledige i betragtning til denne indsats. Dette skyldes, at de lediges arbejdsevne ikke skønnes at imødekomme kriteriet om at være nedsat i en sådan grad, at en revalideringsmæssig indsats er indikeret.

I lovens nuværende betingelser for tildeling af indsatsen er det ikke muligt at tildele ledige hjælp til selvstændig virksomhed, som ellers kan profitere af ordningen sammenlignet med de øvrige tilbud i LAB-lovens kapitel 10-12. Dette gør sig gældende for ledige, som først og fremmest imødekommer kriteriet om at have faglige og forretningsmæssige forudsætninger for at drive virksomhed. Derudover er der tale om ledige, som i høj grad er motiverede for at blive selvstændige og som tilmed har en personlighedsprofil, der i højere grad matcher at være selvstændig frem for lønmodtager. I denne gruppe vil borgere med anden etnisk oprindelse også indgå.

Målgruppen vil være kendetegnet ved at have været ledig over en længere periode, og have deltaget i en række forskellige beskæftigelsesrettede indsatser uden det har bragt dem i selvforsørgelse. – Og der vil ikke kunne peges på andre almindelige beskæftigelsesrettede indsatser, som med større sandsynlighed vil kunne bringe dem i selvforsørgelse. En stor del af gruppen vil også være kendetegnet af, at indsatserne ikke i sig selv har kunnet opbygge faglige og personlige kvalifikationer der har givet den ledige tro på, at der også er en plads til dem på arbejdsmarkedet.

Erfaringerne fra nuværende projekt i kommunen er, at der med projektet aktiveres nogle arbejdsmarkedsrettede ressourcer hos borgerne, som ikke er lykkedes at aktivere gennem den almindelige indsats efter LAB kap 10-12.

Gældende for målgruppen er også at deres økonomiske situation er sådan, at de ikke selv er i stand til at finansiere opstart af selvstændig virksomhed. Hverken i form af egen opsparing, banken eller netværket.

De ledige har endvidere ikke været i stand til at bruge Business Aalborg og tidligere etablerede iværksætter ordninger i normalsystemet, men har brug for en højere grad af støtte til at tilegne sig de faglige kompetencer i forhold til at drive en virksomhed.

Med forsøget ønsker kommunen derfor i stedet at vurdere retten til hjælp til etablering af selvstændig virksomhed ud fra kriterierne beskrevet i tabellens kolonne til højre.

Tabel 1: Kriterier for tildeling af indsats inkluderende mikrolån

Under den nuværende lovgivning	Med fritagelse
<p>Revalidender, som</p> <ol style="list-style-type: none"> er i målgruppen for revalidering jf. LAS § 46. har personlige, faglige og forretningsmæssige forudsætninger for at drive virksomhed 	<p>Borgere som</p> <ol style="list-style-type: none"> har personlige, faglige og forretningsmæssige forudsætninger for at drive virksomhed vurderes at have størst gavn af denne støtte sammenlignet med anden indsats efter LAB kap. 10-12 med henblik på

<p>3. vurderes at have størst gavn af denne støtte sammenlignet med anden revalidering med henblik på selvforsørgelse</p> <p>4. fra starten har en forretningsidé, som gennem projektet kan omsættes til en realiserbar og rentabel forretningsplan</p>	<p>selvforsørgelse</p> <p>3. fra starten har en forretningside, som gennem projektet kan omsættes til en realiserbar og rentabel forretningsplan</p>
---	--

Ved at lægge disse kriterier til grund for tildeling af indsatsen, tilbydes de ledige en yderlig mulig indsats, som tager hensyn til ønsket om en selvstændig virksomhed. Denne mulighed øger disse lediges motivation til at tage initiativ i retning mod større selvforsørgelse. Dette uddybes videre i afsnit 2 om mål og forventede resultater.

Hvordan organiseres og understøttes forsøgets fritagelse?

Forsøget indebærer at Jobcenter Aalborgs nuværende projekt udvides. Jobcenter Aalborg står for henvisningen af borgerne. Endvidere for gennemførelsen af projektet, indtil projektet flyttes til Aalborg Kommunes Erhvervsafdeling - Business Aalborg i 2017. Der vil således komme et tæt samarbejde med Business Aalborg om screeningen af borgerne på baggrund af Jobcentrets første henvisning og Business Aalborg vil blive ansvarlige for gennemførelsen af projektet (vejlednings- og opkvalificeringsforløbet) samt opfølgningen på den igangsatte virksomhed.

Jobcenter Aalborg har i fase 1 således ansvaret for henvisningen og stillingtagen til mikrolån i fase 3 på baggrund af sparing med projektmedarbejder. Projektmedarbejder (Aktuelt organiseret i jobcentret men på sigt i Business Aalborg) har ansvaret for screeningen i fase 1 samt gennemførelsen af vejledning- og opkvalificeringen i fase 2.

I fase 4 vil der ske opfølgning på opstarten af virksomheden i et samarbejde mellem Jobcentret og projektmedarbejder.

Ydermere beregner og bevilger social- og ydelsesområdet selve ydelsen.

FASE 1: Henvisning og screening

De lediges henvisning til et forløb vurderes på baggrund af tildelingskriterierne såvel som i samspil med en erhvervs- og socialfaglig sparring med de ledige. Derudover vil der også skulle ligges vægt på, om borger er helbredsmæssigt i stand til at klare en selvstændig virksomhed og har opbakning fra sine nærmeste.

Herefter sker en screening ved projektmedarbejder ift. at afklare, hvorvidt det er tale om en realistisk forretningside, som vil løse pågældendes forsørgelsesmæssige situation.

For at sikre en relevant screening og udvælgelse af realistiske forretningsideer, skal projektmedarbejderen have kompetencer af erhvervsfaglig karakter ift. at kunne vejlede omkring opstart af virksomhed. Have indsigt i erhvervslivet i Aalborg Kommune og omegn, indsigt i hvilke krav der stilles til at opstarte virksomhed, indsigt i forretningsudvikling og virksomhedsøkonomi. Endvidere

er der behov for at kunne coache deltagerne, så der sker fremdrift i udvikling af både virksomhedsidéen og den ledige faglige og personlige kompetencer.

FASE 2: Vejlednings- og opkvalificeringsforløb "Fra ledig til virksomhedsejer"

Efter screening henvises de relevante ledige til et tre måneders vejlednings- og opkvalificeringsforløb, hvor der er mødepligt fem dage om ugen. Formålet er at klæde de ledige på med de rette faglige kompetencer. Kursusforløbets moduler er bygget op om elementerne fra en forretningsplan og indebærer blandt andet oplæg om, hvordan et produkt sælges, hvordan en markedsanalyse udarbejdes, indsigt i markedsføring af produkt eller serviceydelser, viden om skatteregler, budgetter og regnskab, brugen af excel mv. . Det betyder at de ledige, efter at have gennemført kurset, har udarbejdet en færdig forretningsplan samt et etablerings- og driftsbudget. – Og uanset om det munder ud i etablering af selvstændig virksomhed har tilegnet sig kompetencer som bringer dem tættere på arbejdsmarkedet.

Undervejs i vejlednings- og opkvalifikationsforløbet indlægges der to evalueringer i form af, at de ledige fremlægger forretningsideen for et professionelt springboard bestående af forskellige erhvervsfolk, der giver sparring til den enkelte. Resultaterne af sparringen vil indgå i slutvurderingen af, hvorvidt borgeren kan indstilles til bevilling af mikrolån. Ligeledes vil der løbende i projektperioden være en vurdering af hvorvidt forretningsideen er stærk nok til at arbejde videre med.

I udfærdigelsen af forretningsplanen under kurset vil der også være fokus på at afdække mulighederne for evt samarbejdspartnere og investorer.

FASE 3: Indstilling til at få mikrolån

Efter de 3 måneders vejlednings- og opkvalificeringsforløb, danner budgettet og forretningsplanen grundlag for en kvalificeret vurdering af, om den ledige indstilles til et mikrolån i størrelsesordenen 1000-50.000,- kr. Dette sker i et tæt samarbejde mellem Jobcentret og projektmedarbejder med erhvervsfaglige kompetencer med vægt, på hvorvidt budget og forretningsplan reelt skønnes at kunne bringe borgeren i selvforsørgelse. Det søges derved sikret, at de ledige ikke efterfølgende er efterladt med en betydelig gæld, såfremt drift af virksomheden ikke lykkedes. Dette understøttes endvidere af, at der i forløbene udelukkende arbejdes med mikrolån i størrelsesordenen 1000 kr. - 50.000 kr.

For de ledige hvor forretningsidéen ikke skønnes rentabel afsluttes forløbet med en fælles samtale mellem borger, rådgiver og projektmedarbejder mhp. at ligge en plan for, hvordan de ny erhvervede kompetencer kan bringes i spil ift. at komme i selvforsørgelse. Som led i den proces synliggøres borgers udvikling i forløbet og konkrete ny erhvervede faglige kompetencer beskrives. Dette vil kunne overføres til CV ifm. jobsøgning.

Det vurderes, at uanset der ikke bevilges mikrolån bidrager kurset til udvikling af faglige og personlige kompetencer, som vil stille den ledige bedre ift. at komme i selvforsørgelse.

FASE 4: 6 måneder med tilskud til selvforsørgelse

Såfremt forretningsplanen vurderes realiserbar og rentabel, bevilges et mikrolån og eventuelt tilskud til forsørgelse i en periode på højst 6 måneder, alt efter drifts- og etableringsbudgettet.

Under de 6 måneder følges der løbende op på de lediges forretningsplan. Endvidere tilbydes de ledige deltagelse i netværk for virksomhedsejere med nystartede virksomheder. Denne mulighed består

også efter endt indsatsperiode.

Der vil være tale om en håndholdt indsats igennem alle faserne.

2. Mål og forventede resultater

Det overordnede formål med forsøget er at tilbyde en mere individuelt tilpasset indsats til en række ledige borgere, for hvem støtte til at etablere en selvstændig virksomhed er et bedre alternativ end de indsats, de på nuværende tidspunkt er berettiget til efter LAB-lovens kap. 10-12. I sidste ende er målet netop at rykke disse ledige borgere tættere på selvforsørgelse.

Forsøget forventes at kunne skabe følgende resultater på kort sigt:

- Der iværksættes 4 forløb om "fra ledig til virksomhedsejer" om året, svarende til i alt 12 forløb af 3 måneders varighed.
- Deltagelse udgøres af ca. 80 ledige borgere i forløbet "fra ledig til virksomhedsejer" som forudsætning for bevilling af mikrolån.
- De ledige får mulighed for at undersøge om deres forretningsidé er realiserbar
- De lediges deltagelse i forløb giver nye færdigheder, som de kan gøre brug af løbende til at kvalificere forretningsplan inden bevilling af mikrolån vurderes.
- De lediges deltagelse i forløbet forventes at bringe dem tættere på arbejdsmarkedet uanset om det munder ud i etablering af en selvstændig virksomhed.

Følgende resultater forventes på mellemlang sigt:

- Der bevilliges mikrolån til 60 borgere med en kvalificeret forretningsplan

Og slutteligt forventes følgende resultater at opnås på lang sigt (3-5 år):

- 45 ledige kommer i selvforsørgelse efter endt støtteperiode
- Etablering af egen virksomhed kan tilføre de ledige nye netværk og sociale kontakter
- Kommunen opnår økonomiske gevinster ved de 45 lediges selvforsørgelse

3. Konkrete behov for forsøgshjælp, undtagelser fra gældende lovgivning mv.

Ansøgningen kræver følgende ændringer:

- Lov om aktiv Socialpolitik §§ 65-67 udvides til også at omfatte Lov om aktiv Beskæftigelsespolitik § 2 stk. 1 nr. 2,3,7,10,11,12 og 13.
Dog således, at det tilføjes, at borgere under forløbet kan modtage hidtidige forsørgelsesgrundlag med samme modregningsregler som for revalidenderne.
- Lov om aktiv beskæftigelsesindsats kap. 14 og 15, udvides til, at støtten også kan gives til borgere i LAB § 2 ifm. tilbud efter LAS § 65.
- Lov om aktiv Beskæftigelsespolitik § 21b stk. 3, LAB § 68a stk. 6, LAB § 75a, LAS § 74g stk. 1 nr. 3 og LAB §§ 92 96 og 96a udvides til, at der også kan indgå tilbud efter LAS § 65-67.
- Lov om aktiv beskæftigelsespolitik § 25 udvides til også at gælde Lov om aktiv Beskæftigelsespolitik § 2 stk. 1 nr. 7,10,11 og, at tilbud efter kap. 10-12 udvides til også at

omfatte tilbud efter LAS § 65-67.

- LAS § 13 udvides, så det er muligt at fritage for rådighed for borgere i tilbud efter LAS §§ 65-67.
- Lov om aktiv Socialpolitik § 13c udvides, således det er muligt at undtage for at udnytte arbejdsmulighederne i en periode på op til 6 måneder, hvor der udbetales ydelse under opstart af virksomhed efter LAS §§ 65-67
- Lov om aktiv Socialpolitik § 13f udvides, således det er muligt at undtage fra det skærpede rådighedskrav i en periode på op til 6 måneder, hvor der udbetales ydelse under opstart af virksomhed.
- Lov om aktiv beskæftigelsesindsats § 21f udvides eller der oprettes et § 21g, for målgruppe Lov om aktiv Beskæftigelsespolitik § 2 stk. 1 nr. 2,3,7,10,11,12 og 13, hvoraf det fremgår, at borgere der deltager i tilbud efter LAS § 65-67 i en periode på op til 6 måneder kan fritages for
  - o personligt fremmøde til jobsamtaler efter LAB §§15-20 og §73a
  - o jobsøgning og joblog efter LAS § 13a og LAB § 73d/LAS § 75 stk. 1 nr. 1
  - o pligt til tilbud efter LAB kap. 9b-12 jf. §§ 92,94,96 og 96a
  - o pligt til at henvise til anden aktør jf. LAB § 73c stk. 2
- I-lov §§ 17a, 23 ,23a og 23d udvides til at der også kan indgå tilbud efter LAS § 65-67.
- I-lov §§ 20, 26 og 26a tilføjes mulighed for at fritage borgere i en periode på op til 6 måneder, hvor der udbetales ydelse under opstart af virksomhed efter LAS §§ 65-67

4. Hvordan realiseres de forventede resultater

Udrulning af forsøget vil gennemgå to faser:

FASE 1: Implementering og opfølgning

Efter forsøget er godkendt, skal der arbejdes med implementering og organisering af forsøget i forhold til at realisere de forventede resultater. På baggrund af anbefalinger fra slutevalueringen af frikommuneordningen I vil der i denne fase være følgende fokusområder:

- At opstille klare mål og succeskriterier for forsøget
- At sikre, at alle involverede aktører i kommunen er bevist om forsøgets mål og succeskriterier
- At udarbejde en realistisk tidsplan for forsøget
- At nuværende procedurer/arbejdsgangs-beskrivelser udvides med de nye tildelingskriterier
- At medarbejdere orienteres om udvidelsen og klædes på fagligt, såfremt det skønnes nødvendigt.
- At der følges løbende op på fremdrift og udfordringer i forsøget

I denne fase er det muligt at foretage små justeringer ud fra de løbende erfaringer i forsøget.

FASE 2: Evaluering

Evalueringsfasen kommer i forlængelse af implementerings- og opfølgningsfasen og igangsættes ca. et år før forsøget skal være færdigevalueret. Fasen beskrives nærmere i næste afsnit.

5. Evaluering

I evalueringsfasen fastlåses indsatsen i kommunen og der fokuseres på at beskrive indsatsen og resultaterne heraf. I den forbindelse etableres en række målpunkter i evalueringsperioden. Her kan fx

måles på følgende - tidspunktet for målingen er også noteret:

Tabel 2:

Tidspunkt for måling	Målepunkt
Hver 3. måned (svarende til afslutningen af vejlednings- og opkvalificeringsforløb)	Deltagerantal i forløb Antallet af bevilgede mikrolån Beløbsniveau for mikrolånsbevillinger
Løbende	Antal ledige, som bliver selvforsørgende (ud af de, der er bevilget mikrolån) Antal ledige, som må afvikle virksomheden grundet 1) Manglende rentabilitet og 2) mikrolånets størrelse Antal ledige, som på grund af afvikling af virksomhed, har fået gæld Karakteristik af hvilke virksomhedstyper, som etableres Karakteristik af om nogle virksomhedstyper sammenlignet med andre har større sandsynlighed for at bestå
Efter det 2. år af forsøgsperioden	Antal ledige, som fastholdes i varig selvforsørgelse

Evalueringen sker med udgangspunkt i data fra Dream og Workbase.